

Hovorna.

Exekuce pro obecní dávky.

I.

Berní výsosť obce má svůj právní základ v I. obecní finanční novele (zák. č. 329/21, prov. nař. č. 143/22). Pozdější zákonodárství, zejména II. obec. fin. novela (zák. č. 77/27, prov. nař. č. 157/27), III. obec. fin. novela (zák. č. 169/30 s vyhláškou č. 170/30), IV. obec. fin. novela (zák. č. 69/35 s vyhláškou č. 122/35 a vl. n. č. 69/35 a 202/36) a V. obec. fin. novela (vl. n. č. 19/37) dotklo se některých otázek, na př.: výše samosprávných přírážek, řízení povolovacího, kompetence vyměřovacích úřadů, výkonu dozorčího práva, formy exekuce a j., avšak základní struktura I. obec. fin. novely zůstala v podstatě nezměněna.

II.

K úhradě obecních výdajů v rámci rozpočtů sluší užítí především výnosu obecního jmění (§§ 1, 8, 19 I. ob. fin. nov.), výnosu obecních a obcí spravovaných ústavů a fondů, výtěžku výdělečných podniků obecních, a nestačí-li, pak výnosu z obecních příspěvků, poplatků a dávek (§§ 2, 24 cit. nov.).

1. Jde-li o zařízení, která jsou sice v zájmu všeobecném, ze kterých však někteří majitelé pozemků, domů neb živností mají obzvláštní hospodářský prospěch, mohou od takových osob býti požadovány příspěvky ke zřízení a udržování oněch zařízení. Příspěvky mohou býti stanoveny ve formě jednorázového nebo opakujícího se příplatku (§ 26 cit. nov.). Sem patří na př.: příspěvek na opravu obecní studně, na kanalizaci, komunikaci (Bohuslav A. 4995, 10.684, 12.223).

2. Obce jsou oprávněny vybírat poplatky buď jako náhradu za užívání zařízení jimi v zájmu veřejném zřízených a udržovaných, nebo jako náhradu za jednotlivé úkony obecních orgánů. Poplatky mohou býti požadovány ode všech, kdož obecního zařízení vůbec a jakkoliv skutečně používají, jsou tedy ekvivalentem za ono užívání (Boh. A. 9352). Patří sem: poplatky z místa, dlažebné, vodné všeobecné i zvláštní, stočné, poplatky hřbitovní, stavební, zdravotní, domovské, kanalizační, jateční, poplatky za zvěropolicejní prohlídku masa a dobytka, za odvoz popela, poplatky z obecního úřadování (vl. n. č. 143/22). Poplatky jsou co do výše odstupňovány podle míry užívání dotyčného zařízení, nebo podle míry berní mohoucnosti povinného subjektu (§ 28 cit. nov.).

3. Obecní dávky (§§ 29 a násl. cit. nov.) jsou všeobecným příspěvkem občanů k úhradě obecních výdajů, mají povahu daňovou a řídí se berní mohoucností povinného subjektu (Boh. A. 9352). Mohou býti vybírány buď jako přírážky k státní dani (poplatku), nebo jako samostatné dávky.

a) Podle § 1 zák. č. 77/27 ve znění zák. č. 169/30 lze obecní přírážky vybírat k těmto daním přímým: k dani pozemkové, domovní, všeobecné i zvláštní dani výdělkové, k dani rentové vybírané přímo a k dani z vyššího služného.

Z daní nepřímých (spotřebních) lze obecní přírážku až 25% vybírat pouze ke všeobecné dani nápojové (zák. č. 533/19, čl. IV. zák. č. 249/37). Poněvadž však lze z nápojů vybírat též samostatnou dávku, pro niž byla vydána zorná pravidla (vl. n. č. 143/22 a II. dodatek), při čemž obecní přírážka a samostatnou dávku nelze současně vybírat, není tato přírážka praktickou.

Podle § 33 I. obec. fin. novely mohou obce vybírat až 10% přírážku ke státnímu poplatku převodnímu u nemovitostí v obvodu obce ležících.

b) Samostatnými dávkami obecními jsou: dávka ze zábav, z přírůstku hodnoty nemovitosti, z nájemného a z používaných místností, z přechodného ubytování, z návěští, z nezastavených pozemků, z dopravy, ze spotřeby elektriny a plynu k osvětlování, ze psů a dávky přepychové. Obligatorní jsou pouze dávka ze zábav a dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti (§ 37 I. obec. fin. nov.), ostatní samostatné dávky obecní jsou tedy pouze fakultativní.

Vzorná pravidla pro vybírání některých poplatků a dávek jsou obsažena v dodatcích k vl. n. č. 143/22, se změnami vl. n. č. 121/26 a č. 15/28.

III.

Poněvadž obecní přírážka jest pouhým adnexem státní daně (poplatku), k níž se vybírá, sdílí osud této daně (poplatku), takže i splatnost, vykonatelnost a způsob vymáhání je týž, jako u příslušné daně (poplatku, srov. Boh. A. 4812, 5716, 8369 a j.).

Výpočet, předpis a vybírání přírážek k daním státním děje se zásadně orgány pověřenými vybíráním příslušných daní státních (§ 42/I. I. obec. fin. nov.). Vymáhání děje se týmž způsobem, jako u příslušné daně (§ 42/V. cit. nov.).

Pouze přírážky k dani pozemkové předpisuje a vybírá obec svými orgány (§ 5 zák. č. 77/27). Podle III. části zák. č. 226/36 a čl. II. vl. n. č. 19/37 může obec i k ostatním daním přímým sama přírážky předpisovati a vybírat na základě zásadního usnesení zemského zastupitelstva a se schválením zemského výboru.

Přírážky k daním přímým jsou splatny zároveň s daní, tedy dne 1. ledna, 1. dubna, 1. července a 1. října každého roku, a nejsou-li dosud předepsány, tedy ve výši podle předpisu nejbližě předcházejícího, při prvním neb dodatečném předpisu do 30 dnů od doručení platebního rozkazu. Vykonatelnost nastává za 1½ měsíce po splatnosti, při prvním neb dodatečném předpisu uplynutím lhůty pro splatnost, bez ohledu na právní moc (§§ 269, 271 zák. č. 76/27, 226/36, čl. II. č. 3 vl. n. č. 19/37).

Přírážka ke všeobecné dani nápojové byla by zároveň s ní splatna, a o vymáhání jejím by platila též ustanovení, jako pro příslušnou daň (§ 42/V. I. obec. fin. nov.), tedy ustanovení zák. č. 76/27, 226/36 (§ 7 zák. č. 533/19).

Přírážka ke státnímu poplatku převodnímu jest zároveň s ním splatna do 40 dnů od uzavření převodního jednání, a tedy po této lhůtě zároveň s ním vykonatelná (§ 33/IV. I. obec. fin. nov., §§ 5, 88 zák. č. 65/33) podle zásad o vymáhání daní přímých. Předpisuje ji však obecní starosta a vybírá obecními orgány.

b) Příspěvky, poplatky a (samostatné) dávky předpisuje platebním rozkazem obecní starosta vzt. vyšší samosprávný orgán v §§ 35/IV., 37/II. I. obec. fin. novely uvedený, a vybírá svými orgány. Včas nezaplacené obecní příspěvky, poplatky a dávky vymáhá orgán,

jenž je předepsal. Jím potvrzený výkaz o nedoplatcích jest exekučním titulem. Exekuci sluší vésti buď v řízení správním podle vl. n. č. 8/28 (exekuce politická), nebo v řízení soudním podle exekučního řádu č. 79/96 ř. z. (exekuce soudní, §§ 41, 44 I. obec. fin. nov., čl. V. č. 5 a 6 zák. č. 69/35).

Splatnost příspěvků, poplatků a dávek řídí se podle speciálních ustanovení vzt. vzorných pravidel, a uplynutím lhůty k placení počíná vykonatelnost, i když nenastala právní moc.

IV.

Je tudíž patrné, že obecní přírážky ke státním daním (poplatku) se vymáhají tak, jako daně přímé, a to: přírážky k daním přímým na základě § 5 zák. č. 77/27 a čl. II. vl. n. č. 19/37, přírážky k daním nepřímým na základě § 42/V. zák. č. 329/21, a přírážka k převodnímu poplatku na základě §§ 5, 88 zák. č. 65/33.

Vymáhání daní přímých provádějí v zastoupení berních správ berní úřady jednak v řízení správním podle zákona o daních přímých (exekuce berní), jednak v řízení soudním podle exekučního řádu vzt. zákona (exekuce soudní, §§ 343, 345 zák. č. 76/27, 226/36, prov. nař. č. 15/37).

Proto také obecní přírážky, t. j. dávky nesamostatné vymáhají se exekucí berní podle zák. o d. př., nebo exekucí soudní podle exekučního řádu. Berní úřady provádějí zde exekuci berní nebo žádají u soudu za exekuci soudní. To platí i v případě, kdy obec sama provádí výpočet, předpis a vybírání přírážky. Z toho ovšem vyplývá pro obec i pro státní finanční úřady povinnost k součinnosti (čl. II. č. 2 vl. n. č. 19/37).

Naproti tomu příspěvky, poplatky a samostatné dávky se na základě §§ 41/III., 44/III. zák. č. 329/21 a čl. V. č. 5 a 6 zák. č. 69/35 vymáhají buď exekucí politickou podle vl. n. č. 8/28, nebo exekucí soudní podle ex. řádu, tedy nikoliv tak, jako daně přímé. Poněvadž obecní dávky nesamostatné jsou co do vymáhání upraveny zákonem o daních přímých a zvláštními zákony, mohou „dávkami“ podle čl. V. č. 6 zák. č. 69/35 býti míněny pouze dávky zbývající, t. j. samostatné.

Vymáhání samostatných dávek obecních jest tedy upraveno zákonem pro všechny dávky, i když dávková pravidla z r. 1922 dosud říkají jinak (na př. § 26 pravidel o dávce z přírůstku hodnoty nemovitosti, § 18 pravidel o dávce ze zábav). Jsouť pouhým vládním nařízením, jež nesmí odporovati zákonu, k němuž je vydáno a přesahovati jeho rámeček (§ 55 úst. list.).

Poplatky a dávky tvoří dohromady obecní dávky v širším smyslu (Boh. A. 9352). Dávkami v užším smyslu rozumíme vůbec dávky podle §§ 29 a násl. zák. č. 329/21, tedy dávky samostatné i přírážky. Dávkami v nejúžším smyslu rozumíme pouze dávky samostatné a na ty míří čl. V. č. 6 zák. č. 69/35.

V.

Vymáháním rozumí se především exekuce uhrazovací, k vydobytí. Není však důvodu, aby byla vylučována exekuce zajišťovací, k pouhému zajištění. Nasvědčuje tomu znění §§ 284 a násl. a §§ 400 a násl. zák. č. 76/27, 226/36, jež mluví o „zajištění daně s přírážkami“.

Mimo to jest jenom důsledným, aby exekuce uhrazovací i exekuce zajišťovací se spravovaly týmž právním systémem. Bude tedy i exekuce zajišťovací různá podle povahy dávky. U obecních přírážek, t. j. dávek nesamostatných bude zajišťovací exekuce jednak soudní podle ex. ř., jednak berní podle zák. č. 76/27, 226/36, neboť přírážky se podle

tohoto zákona vymáhají. U příspěvků, poplatků a samostatných dávek bude zajišťovací exekuce buď politická (podle vl. n. č. 8/28) nebo soudní (podle ex. ř.), neboť tyto pohledávky obecní se co do vymáhání neřídí zákonem o daních přímých.

Poněvadž k zajištění daní přímých jest třeba zajišťovacího příkazu podle §§ 284, 285 zák. o d. př. a předpokladů tohoto příkazu (vl. n. 175/27, 15/37) a poněvadž se tento zajišťovací příkaz provádí exekucí borní nebo soudní, bude takových náležitostí třeba i u zajištění obecních přírážek (srov. Boh. F. 7217, 7340, 7697, 8240).

Naproti tomu obecní příspěvky, poplatky a samostatné dávky nemají co do vymáhání ničeho společného se zákonem o d. př., nebude tedy u nich potřebí příkazu podle §§ 284 a násl. zák. o d. př., ani jeho předpokladů. To má význam zejména pro zajišťovací exekuci soudní na základě čl. III., XIII. č. 5 a XXVII. uv. zák. k ex. ř., podle nichž lze veřejné pohledávky, vyšetřované a likvidované správními úřady, zajišťovati pouhým exekučním návrhem, bez exekučního titulu a osvědčování nebezpečí, s pouhým průkazem zahájeného řízení a s vylíčením stavu věci (srov. Váž. č. 6122, 10.700, 10.770, 10.959 a j.).

VI.

Tohoto rozdílu mezi obecními přírážkami na jedné, a obecními příspěvky, poplatky a samostatnými dávkami na druhé straně si patrně není vědom nejvyšší soud v Brně, jak dokazuje svým usnesením ze dne 8. XI. 1938, č. j. R I 886/38.

Běželo zde o zajištění dosud nevyměřené dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti knihovním záznamem práva zástavního podle čl. III., XXVII. a XIII. č. 5 uv. zák. k ex. ř. Dovolací soud nedal za pravdu vyměřovacímu úřadu, jenž v dovolací stížnosti dovozoval, že dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti, jakožto samostatná dávka obecní,* se po vydání IV. obecní fin. novely již neřídí, co do vymáhání, zákonem o daních přímých,** takže zde není třeba zajišťovacího příkazu podle §§ 284, 285 zák. o d. př. a jeho předpokladů (srov. Váž. č. 10.959, avšak Váž. č. 14.616***)

Je pravda, že čl. II. úvodních ustanovení zákona o d. př. zrušil vzt. změnil ustanovení článků III., XIII. č. 5 a XXVII. uv. zák. k ex. ř. a zavedl pro daně přímé požadavek zajišťovacího příkazu podle §§ 284 a násl. zák. o d. př.****) To však se může týkati pouze daní přímých a těch dávek, které se vymáhají jako daně přímé a řídí se, co do vymáhání, zákonem o daních přímých, na př. poplatek převodní (§ 5 zák. č. 65/33).

Pro ostatní veřejné pohledávky, vyšetřované a likvidované správními úřady, zůstala ustanovení čl. III., XXVII., a XIII. č. 5 uv. zák. k ex. ř. v platnosti, jak ostatně nejvyšší soud výslovně uznává v rozhodnutích Vážný č. 14.153, 15.930, 16.489. Není dosud normy, jež by je zrušila neb změnila všeobecně.

Riká-li nejvyšší soud v rozhodnutí R I 886/38, že vydáním IV. obecní fin. novely nenastala změna dosavadního právního stavu, pak se

*) srov.: Dr. Šafář-Dr. Zeiss: „Finanční hospodářství obcí,“ Otto, Praha 1936.

**) srov. Dr. E. Riedel, Soudc. list č. 12 z r. 1935- Věstník min. vnitra 1935, str. 146, Věstník min. sprav. 1938, str. 126.

***) srov.: Právník z r. 1936, pojednání Dr. Grňy, Dr. Trnečky, Dr. Baxy.

****) srov.: „České právo“, č. 6 z r. 1938.

mýlí, a nedal-li se přesvědčiti vývody dovolací stížnosti, obracím se na znalce práva správného, aby posoudili, či názor je správný.

Rozřešení otázky, zda samostatné dávky obecní, a ovšem i příspěvky a poplatky, se řídí, co do vymáhání, zákonem o daních přímých, či nikoliv, jest praejudiciálním pro posouzení otázky přípustnosti exekuce zajišťovací podle čl. III., XXVII., event. XIII. č. 5 uv. zák. k ex. ř.

Komisař zem. sl. Dr. Karel Suchopárek.

Naše právnické listy.

Cenným kladem dnešní doby je, že jsme se doopravdy naučili uvažovati bez osobních bolestí a předsudků o věcech, kterých nebylo radno se dříve dotýkati, jak byly obklopeny kouzelným kruhem setrvačnosti. V žádném oboru by neměla tato vzácná čistota ovzduší zůstat nevyužita a pevně věřím, že ani nezůstane. Jsme tím povinni obětem, které předcházely.

Mám zde na mysli jednu takovou otázku, která by při této příležitosti měla býti revidována, otázku reorganizace právnického časopisectví. Odbornost a informovanost čtenářstva, k němuž zde mluvím, zbavuje mne nutnosti ze široka se zmiňovat o významu odborného periodického písemnictví i o tom, jak škodlivá jeho cílům a jeho rozvoji, jak nerozumná a jak nehospodárná je každá forma desorganizace.

Vydáváme časopisy pro čtenáře a proto rozhoduje jeho hledisko. U právníka můžeme předpokládati zájem o obecný rozhled po tvorbě právnické vůbec a o podrobnější poučení v oboru, o který má z jakéhokoli důvodu zájem zvláštní. Těmto hlediskům velmi málo odpovídá dnešní organizace našich právnických časopisů. Poněvadž jejich obsah je podle vtipného výroku profesora Weyra určován do značné míry redakčním listonošem, nemožno svému čtenáři zaručiti ani, že v nich najde poučení o všech věcech, které jsou v přítomné době v jeho oboru problémem, ani že v nich najde aspoň informaci o všem, co bylo v právnickém světě nově vytvořeno. Získati si takovou jistotu předpokládá ztrácti čas listováním ve spoustě potištěného papíru v odborných čítárnách, pokud jsou vůbec k dispozici. Odměnou takového sběratele za spoustu zbytečné práce je, najde-li myšlenku jej zajímavější často tam, kde se jí nejméně nadál. Škoda každé dobré myšlenky, která je taktó v nebezpečí, že zůstane nepovšimnuta, škoda každého právníka dobré vůle, jehož zájem o věc je ohrožován popsávanými technickými potížemi, škoda listu, který živoří proto, že jeho systém informační nebyl čtenářskou obcí shledán úměrným výši předplatného!

Hořejší předpoklad zájmu právnického čtenáře vede mne k doporučení této osnovy systému našich časopisů:

1. Časopis povšechně informující, jakési právnické noviny, jež by čtenáře ve zkratce informovaly o všem, co je v právnickém světě pozoruhodného u nás i v cizině. Pro bližší informace byly by zde údaje o pramenech. Dále by byl zde soupis nové literatury se stručným údajem obsahu a s poukazem k bližším rozborům v jiných časopisech. Konečně by se doporučovalo zařaditi sem hlídku časopisů domácích i důležitějších periodik cizích a heslovitý přehled nových norem všech právních oborů.

2. Časopisy, věnované jednotlivým oborům práva a disciplin hospodářských. Rozvržení oborů je věci podrobného provedení. Časopis takový by shrnoval všechno, co bylo v národě v příslušném odboru vytvořeno, ať ve formě originálních článků či ve formě recensí publikací knižních. Spe-

cialisace umožňuje i podrobnější referáty o pozoruhodných publikacích cizích. Heslovitě by byla zpracována i naše judikatura s poukazem k čís-
lům úřední Sbirky a nové zákony příslušného oboru.

3. Časopisy stavovské mohly by se pak omeziti výhradně na probírání stavovských otázek a nemusily by být zatěžovány články naukovými. Právě o nich platí, že myšlenka sem uložená je pro budoucí použití téměř ztracena vzhledem k poměrně úzkému kruhu zájemců. Úcta k plodu ducha, samozřejmě u každé kulturní bytosti, velí zameziti tento málo potěšující stav.

Dohoda administrací by vedla k tomu, že je možno sice si předplatiti i jen jeden z těchto časopisů, že však pro předplacení dalšího se poskytuje sleva. Tak na příklad zavazuje stavovská organizace svého člena k odběru stavovského listu. Předplatné zpravidla zahrnuje do členských příspěvků. Přihlásí-li se člen k odběru některého listu speciálního nebo i povšechného, jak jsem o nich mluvil, má nárok na slevu předplatného. Stavovská organizace odebere příslušný počet výtisků oněch časopisů hromadně a expeduje je odběratelům se svým stavovským listem. Úsporou na portu a expedici a zvýšeným nákladem vyrovnávají se poskytnuté slevy. Stejný poměr by byl mezi administrací časopisu speciálního a časopisu všeobecného v případech, že nejde o osoby stavovsky organizované. Časopis obecný by se expedoval, ovšem za plnou cenu, přímo jen těm, kteří jiného právníckého časopisu odběrateli nejsou.

Úmyslně se zde vyhýbám jmenování určitých našich časopisů, které by bylo lze vybudovati v nositele této osnovy, abych se zcela vyhnul podezření, že v některém směru mluví můj osobní zájem a abych mohl všechen důraz položit na věcnou opodstatněnost návrhu, která se mi zdá být nade vše pochybnost. Že by bylo lze mnohého existujícího použití, je jen trochu informovanému stejně jasno jako to, že bude třeba mnohé přebudovat.

Základním předpokladem je spolupráce mezi redakcemi, spolupráce široká, velkorysá a přátelská v zájmu věci. Redakce by si navzájem předávaly příspěvky, které by svým obsahem patřily spíše do listu jiného a poskytovaly by ze svých speciálních odborů materiál pro list všeobecně informativní. Vysokoškolská učitelé příslušných odborů by byli virilně členy svých redakcí, aby byl zaručen i ohled na vědecký dorost. Byli by současně i zárukou, že nic vědecky cenného nebude odmítnuto.

Nejsme dnes jistě v právní vědě tak malicherní, aby jediné forum budilo nebezpečí, že bude jen jeden tištěný názor. Diskuse na jednom jevišti je vždy prospěšnější, než mluví-li každý z debaterů ve svém koutku. Přináší prospěch čtenářům i věci, protože přinutí bojovníky, aby bez zkrucování dbali toho, co odpůrce skutečně řekl. Jsou pod stálou kontrolou čtenářovou a nikoli za čínskou zdí svého osobního orgánu. To samo bude velkým kladem reformy.

Tímto soustředěním právnícké tvorby in originali i ve výtazích odpadne jedna z výmluv průměrného právníka, že nemá času ani příležitosti po těchto věcech se shánět. Čas od času položí se mu vše, co v jeho oboru bylo vytvořeno, na stůl jeho pracovny. Zvýšený náklad časopisů i koncentrace dnes neohospodárně roztráštěných subvencí umožní poměrně nízké předplatné, čímž odpadá druhý z důvodů nezájmu o vědecký pokrok. Za těch okolností není snad přehnanou naděje, že odběr odborného časopisu stane se každému právníku nejen kulturní samozřejmostí, nýbrž i skutečnou potřebou. Jistě mnohý potvrdí častou moji zkušenost, s ja-

kým zájmem diskutuje i právník, zavalený robotou své praxe, o teoretické otázce tam či onde nadhozené a jak rád si o tom něco přečte, jen když se mu pramen vloží až do rukou. To překlene propast mezi teoretikem a praktikem, vzniklou neporozuměním a nedostatkem snahy po chápání zejména ze strany těch, kteří řeční o cizotě a zbytečnosti teorie zakrývají své myšlenkové pohodlí. Snadnou orientací, dnes technicky tak obtížnou, zvedne se podstatně úroveň průměru.

O poměru právníckého písemnictví slovenského a karpatoruského k našemu těžko dnes hovořiti. Vyslovují však na rozdíl od některých jiných přesvědčení, že materiální sjednocení základních právních norem všech tří částí státu (na př. zákoníku trestního, občanského atd.) novým vývojem událostí nejen není znemožněno, naopak, že nový duch umožní přenést se přes mnohé staré obtíže, které k lítosti nás všech tuto unifikaci oddalovaly. Pak všechny hořejší důvody budou mluvit pro to, aby i slovenští a karpatoruští kolegové se k našemu časopiseckému systému připojili. Blízká příbuznost jazyků nebude to ani po technické stránce činiti problémem.

Nechtěl jsem více, než těmito několika rysy dát podnět k diskusi. Nevytýkej proto nikdo těmto řádkům mezery, nýbrž sám je naplň a k mým přidej nebo proti mým postav důvody své.

Dr. Josef Keper t.

Za docentem dr. Josefem Kepertem.

Autor předchozí velmi podnětné statí o nové úpravě našeho právníckého časopisectví, velmi nadaný a snaživý spolupracovník našeho časopisu, zemřel dne 2. ledna 1939, podlehnuv náhle zákeřné chorobě, ve věku 28 let. Čtenářům časopisu je znám nejen svými příspěvky v tomto časopise, ale též četnými jinými literárními pracemi, o nichž zde bylo referováno. Největší z nich, Analogie v trestním právu, byla jeho spisem habilitačním. Potvrzení jeho veniae docendi, kterou mu udělila právnícká fakulta Masarykovy university pro obor práva a řízení trestního se zvláštním zřetelem k vojenskému trestnímu právu, došlo fakultě v den jeho pohřbu. Tragický osud mladého adepta právní vědy vystihl nejlépe nad jeho rakví proděkan fakulty a ordinář, který ho habilitoval, J. Sp. prof. dr. Kallab, který se s ním také za fakultu rozloučil. -kg.